

Fryderyk

Chopin

Część 1. Życiorys

Rozdział 1.1. Dzieciństwo

Przyszedł na świat w rodzinie, w której muzyka była na porządku dziennym. Ojciec, Mikołaj (1771-1844), był spolonizowanym Francuzem przybyłym z Marainville w Lotaryngii. Francuską wersją nazwiska - **Chopin** - posługiwali się do końca życia i on, i Fryderyk, z rzadka spolszczając je do postaci Szopen, która to bazuje na wymowie języka francuskiego i bywa używana potocznie. Ojciec Fryderyka osiadł w Polsce na stałe w 1787 w wieku 16 lat w interesach wielkorządcy byłego króla Stanisława Leszczyńskiego Michała Paca i spędził tu resztę swojego życia. Dość szybko związał się ze swoją nową ojczyzną; już w 1794 r. wziął udział w insurekcji kościuszkowskiej i nigdy z Polski nie wyjechał. Nie utrzymywał też już kontaktu z rodziną we Francji. Swoje dzieci wychował na Polaków. Znany był także z nieufności, a wręcz nienawiści do Napoleona. Początkowo Mikołaj **Chopin** był guwernerem dzieci starościny Łączyńskiej, a po przenosinach z Żelazowej Woli do Warszawy został wykładowcą języka i literatury francuskiej w kilku warszawskich szkołach, by w końcu prowadzić elitarny internat dla synów polskich rodów arystokratycznych. W 1806 Mikołaj **Chopin** poślubił Teklę Justynę Krzyżanowską. Justyna z Krzyżanowskich, pochodząca ze zubożałej rodziny szlacheckiej, uwielbiała grać na fortepianie. Fryderyk, będąc drugim dzieckiem w rodzinie, miał trzy siostry (Ludwika Jędrzejowiczowa, Izabela Barcińska, Emilia).

Rozdział 1.2. Pierwsze sukcesy

W wieku 7 lat (w 1817 r.) miały miejsce pierwsze poważniejsze próby kompozytorskie. Z tego czasu pochodzą nieoznaczone numerem opusowym polonezy: zadedykowany Wiktorii Skarbek Polonez g-moll oraz Polonez B-dur. Pierwszy publiczny występ Fryderyka odbył się w 1818 roku w pałacu Radziwiłłowskim. Prasa warszawska opisała go jako "małego Chopinka", "cudowne dziecko" i "drugiego Mozarta". W dzienniku swym Aleksandra Tańska, siostra znanej wtedy autorki Klementyny Hoffmanowej zanotowała w krótkiej relacji z koncertu: "Było dosyć osób(...) W przeciągu wieczora grał na fortepianie młody **Chopin**, dziecie w 8. roku, obiecujące, jak twierdzą znawcy, zastąpić Mozarta". 20 września 1818 roku odwiedziła Warszawę carowa Maria Fiodorowna, której **Chopin** ofiarował dwa swoje tańce polskie. A Wójcicki wspomina, że gdy mały **Chopin** grywał u księcia Konstantego, namiestnika warszawskiego podczas gry Marsza wojskowego wznosił oczy w górę, że książę go pytał: "Co tam patrzysz w górę mały? Czytasz nuty na suficie?". Później **Chopin** otrzymał od cara pierścień z brylantem, a w Paryżu nawet propozycję zostania nadwornym kompozytorem

carskim. **Chopin** jednak pierścień sprzedał, a propozycję odrzucił. Następnie **Chopin** w latach 1823-1826 pobierał naukę w Liceum Warszawskim, gdzie pracował jego ojciec. W tych latach zwiedził sporą część Polski. Spędzał wakacje na dworze ks. Antoniego Radziwiłła w Szafarni i bywał u przyjaciół mieszkających w odległych miejscach Polski. Z Szafarni wysłał swoje słynne listy - "Kuriery Szafarskie" do rodziców, będące parodią "Kuriera Warszawskiego", które osławiły sielankowe wakacje w Szafarni. Słynna jest również anegdota, mówiąca że został w szkole niegdyś przyłapany na rysowaniu nauczyciela w czasie lekcji. Obrazek tak zadziwił rysowanego, że ten go pochwalił. Maurycy Karasowski wspomina również anegdotę z tradycji rodzinnej, w której **Chopin** pomógł guwernerowi uspokoić hałaśliwych wychowanków. Zaimprovizował im opowieść, a potem uśpił wszystkich łącznie z guwernerem kołysanką. Gdy pokazał uroczy widok siostrze i matce obudził wszystkich przeraźliwym akordem. Wraz z siostrą Emilią Fryderyk pisał także dla zabawy wiersze i komedie. Balzac wspominał, że **Chopin** miał zastraszająco prawdziwy dar naśladowania każdego, kogo tylko zechciał. Wielu biografów (np. Jeżewska, Iwaszkiewicz, Willemetz) przekonuje, że **Chopin** był geniuszem uniwersalnym, ponieważ posiadał również niezwykle talent literacki, czego dowodem są jego słynne listy, a także talent malarski i aktorski.

W 1826 **Chopin** odbywał swoją pierwszą zagraniczną podróż do Berlina. W 1826 spędził wakacje także w Bad Reinertz (dzisiejsze Duszniki-Zdrój).

Rozdział 1.3. Rozpoczęcie niezależnej kariery kompozytorskiej

Lata 1829-1831 są dla Chopina okresem pierwszej miłości (do śpiewaczki Konstancji Gładkowskiej) i pierwszych ogromnych sukcesów kompozytorskich. W liście do swojego przyjaciela, Tytusa Wojciechowskiego, **Chopin** nazywa Konstancję ideałem. Powstają wówczas Koncerty fortepianowe f-moll op. 21 i e-moll op. 11. W lipcu 1829, niezwłocznie po ukończeniu studiów, Fryderyk **Chopin** wraz z przyjaciółmi wyjeżdża na wycieczkę do Wiednia. Dzięki Würfłowi **Chopin** wszedł w środowisko muzyków. W Kärntnertheater wystąpił dwukrotnie; grał Wariacje B-dur za pierwszym, a oprócz Wariacji także Rondo à la Krakowiak za drugim razem. Odniosły one fenomenalny sukces wśród publiczności. Nawet krytyka mimo zastrzeżeń dotyczących jego gry (zbyt mała siła dźwięku) uznała kompozycje za nowatorskie. Dobre przyjęcie kompozycji na koncertach ułatwiło kontakt z wydawcami: w kwietniu 1830, po raz pierwszy za granicą, wydano drukiem w Austrii, w oficynie Tobiasa Haslingera grane tu już Wariacje op. 2.

Podrozdział 1.3.1 Lata dojrzałości artystycznej

W Paryżu **Chopin** zamieszkuje małe mieszkanie przy Boulevard Poissonniere. Daje pierwszy z dziewiętnastu publicznych koncertów w Paryżu (podczas 18 lat pobytu w tym mieście). Organizuje go Friedrich Wilhelm Kalkbrenner, znany pianista. Gra wtedy Koncert e-moll i Wariacje B-dur op. 2. Koncert oszałamia publiczność, w tym obecnego na nim Franciszka Liszta. Krytyk François Fétis zapowiada, że **Chopin** odrodzi muzykę fortepianową. W latach 1835-1846 porzuca karierę wirtuoza na rzecz komponowania. Zaczyna żyć życiem polskiej emigracji, utrzymując ściśle kontakty z głównymi intelektualistami polskimi (Adam Mickiewicz, Julian Ursyn Niemcewicz, Cyprian Kamil Norwid). Józef Bem prosi go o zaliczkę dla powstającego Towarzystwa Politechnicznego. **Chopin** gości też u siebie najbliższego przyjaciela z lat dziecińczych, Jana Matuszyńskiego, który zamieszkując u Fryderyka studiuje medycynę w Paryżu. W 1842 roku umarł na gruźlicę. U Chopina bywa też jego słynny przyjaciel, wielki pianista i kompozytor - Julian Fontana.

Podrozdział 1.3.2 Ostatni okres życia

Po rozstaniu z George Sand **Chopin** popada w głębokie przygnębienie. Daje ostatni koncert w Paryżu. Dwa dni później "Gazette Musicale", przekonując o innowacyjności "Ariela fortepianu", pisze: "Chopina można zrozumieć tylko przez samego Chopina". Ostatnią kobietą, z którą **Chopin** był związany, była jego uczennica – Szkotka Jane Stirling, zwana "wdową po Chopinie", z którą wyjechał po wybuchu rewolucji w Paryżu w 1848 r. do Anglii i Szkocji w bardzo wyczerpującą jego siły podróż. Wilgotny klimat Anglii i Szkocji oraz zamęczenie wizytami u angielskiej arystokracji doprowadziły do szybszych postępów choroby. W dniu 16 listopada 1848 r. udzielił na rzecz polskich emigrantów ostatniego koncertu w Guildhall w Londynie. Grał przed królową Wiktorią. Grał też dla polskich emigrantów, jednak koncert ten pozostał niewysłuchanym z powodu zbyt głośnej orkiestry, złego stanu zdrowia Chopina i nieciekawych warunków.

Część 2. Kalendarium

- ✓ 1810 – narodziny Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli
- ✓ 1817 – pierwsza próba kompozytorska w wieku 7 lat
- ✓ 1818 – pierwszy występ estradowy
- ✓ 1823 – rozpoczęcie nauki kompozycji u Elsnera
- ✓ 1826 – studia w Szkole Głównej Muzyki
- ✓ 1829 – wizyta w Wiedniu
- ✓ 1830 – ostateczne opuszczenie Polski
- ✓ 1831 – przyjazd do Paryża
- ✓ 1835 – zaręczyny z Marią Wodzińską (Walc As-dur)
- ✓ 1836 – spotkanie z George Sand
- ✓ 1837 – zerwanie z Wodzińską
- ✓ 1838 – związek z George Sand, wyjazd na Majorkę, praca nad 24 Preludiami
- ✓ 1839 – powrót do Francji, powstaje Sonata b-moll
- ✓ 1844 – umiera ojciec Chopina
- ✓ 1845 – kłótnie z George i choroba Fryderyka nasilają się
- ✓ 1847 – zerwanie z George
- ✓ 1848 – wyjazd z Jane Stirling do Anglii i Szkocji
- ✓ 1849 – śmierć w Paryżu

Część 3. Konkurs im. Fryderyka Chopina

Od 1927 roku odbywa się w Polsce Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina, najstarszy na świecie monograficzny konkurs muzyczny, którego inicjatorem był Jerzy Żurawlew. Wyróżnił on jednych z najlepszych interpretatorów muzyki Chopina i w ogóle fortepianowej. Odbywają się także festiwale muzyki Chopina w Warszawie, Valldemossie, Genewie, Dusznikach, Paryżu, Gandawie i wielu innych. Wśród największych wykonawców muzyki Chopina są: Ignacy Jan Paderewski, Moriz Rosenthal, Alfred Cortot, Ignaz Friedman, Raul Koczalski, Artur Rubinstein, Mieczysław Horszowski, Henryk Sztopka, Claudio Arrau, Vladimir Horowitz, Władysław Szpilman, Jan Ekier, Witold Małcużyński, Dinu Lipatti, Halina Czerny-Stefańska, Regina Smendzianka, Adam Harasiewicz, Vladimir Ashkenazy, Martha Argerich, Maurizio Pollini, Murray Perahia, Krystian Zimerman, Janusz Olejniczak, Evgeny Kissin, Rafał Blechacz. Jan Ekier był redaktorem naczelnym pomnikowego wydania fonograficznego dzieł wszystkich Chopina, w których występują wykonania najlepszych polskich pianistów XX wieku. Nagrania dokonano w latach 50. i 60. XX wieku.

Spis treści

Część 1. Życiorys	2
Rozdział 1.1. Dzieciństwo	2
Rozdział 1.2. Pierwsze sukcesy	2
Rozdział 1.3. Rozpoczęcie niezależnej kariery kompozytorskiej	3
Podrozdział 1.3.1 Lata dojrzałości artystycznej	4
Podrozdział 1.3.2 Ostatni okres życia	4
Część 2. Kalendarium	5
Część 3. Konkurs im. Fryderyka Chopina	6